

*Намлієва Н.В.
к.е.н., доцент кафедри управління та адміністрування
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Повномасштабне вторгнення російської федерації суттєво змінило здійснення підприємницької діяльності та умови інвестування в Україні. Незважаючи на героїчну боротьбу українського народу проти російської агресії, на жаль сьогодні відбувається зменшення обсягів річних інвестицій в національну економіку, особливо прямих іноземних інвестицій (погіршився стан інвестиційного клімату), що призводить до втрати конкурентоспроможності українського бізнесу, падіння виробництва та збільшення собівартості продукції, зниження обсягів основного капіталу на підприємстві тощо.

Таким чином, підприємницька діяльність в Україні відбувається в складних та мінливих (турбулентних) соціально-економічних та політичних умовах, що вимагає від керівництва (системи менеджменту) бути гнучкими, здійснювати постійний пошук та вибирати такі підходи і методи управління, які на їх погляд оптимально підходять та адаптуються до конкретної ситуації і є найбільш корисними для діяльності підприємства.

Ефективне управління інвестиціями безумовно є однією з головних запорок успішного функціонування та розвитку підприємницької діяльності. Адже процес інвестування на підприємстві забезпечує структурне та якісне оновлення виробництва, модернізацію наявних виробничих потужностей та технологічного процесу, створення нових робочих місць, що призводить в цілому до його економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності. Це зумовлює в українських наукових колах актуалізацію питань пов'язаних з формуванням та здійсненням ефективного процесу управління інвестиціями на підприємстві.

Вагомий внесок у розроблення проблем управління інвестиціями на підприємстві здійснили наступні зарубіжні та вітчизняні вчені: Ф. Дж. Фабозці [15], Л. Гітман [6], М. Джонк [6], І.О. Бланк [14], М.П. Войнаренко [17], І.Ю. Спіфанова [17], О.В. Феєр [19], Л.Б. Бушовська [24] та інші. Але, незважаючи на комплексні і ґрунтовні дослідження стосовно управління інвестиціями в процесі підприємницької діяльності,

дана проблематика потребує подальшого теоретико-методологічного обґрунтування питань, які стосуються принципів, методів, завдань, стратегії та використовуються в системі управління інвестиціями. Також ми вважаємо відкритими залишаються питання пов'язані з вивченням моделей управління інвестиціями в межах здійснення підприємницької діяльності. Тому дане дослідження є своєчасним та актуалізує науковий інтерес до окреслених питань.

Мета роботи полягає у ґрунтовному теоретичному аналізі сутності та змісту процесу управління інвестиціями, як складової підприємницької діяльності та розробці загальної моделі управління інвестиціями на підприємстві.

Управління інвестиціями є однією із головних складових у процесі здійснення підприємницької діяльності, яка забезпечує ефективний розвиток підприємства, отримання ним максимального прибутку та підвищення конкурентоспроможності в сучасному ринковому середовищі. Тому управління інвестиціями на підприємстві повинно бути науково обґрунтованим та прогнозованим, чітко відповідати меті та поставленим завданням, визначеній інвестиційній стратегії, особливо в умовах тривалої війни на Сході України та повномасштабного вторгнення росії (24 лютого 2022 року) на територію нашої країни.

Теоретичний аналіз процесу управління інвестиціями на підприємстві показав, що поняття «інвестиції» є неоднозначним, теоретично й методологічно дискусійним у зарубіжній та вітчизняній науці (як у науково-дослідницькому, так і юридичному аспектах), що насамперед пояснюється різнобічністю сутнісних властивостей даного складного економічного явища.

Обґрунтовано синтезований підхід щодо розуміння процесу управління інвестиціями в межах підприємницької діяльності. Системний підхід відображає даний процес у сукупності з іншими важливими складовими підприємницької діяльності – управління виробництвом, управління персоналом тощо. Функціональний підхід показує, що управління інвестиціями здійснюється на основі прояву взаємозалежних функцій (планування, організація, мотивація, контроль тощо). Процесний підхід – вказує на те, що управління інвестиціями є сукупністю дій, які спрямовані на досягнення оптимальних результатів діяльності підприємства.

У статті наводиться авторське бачення стосовно визначення головної мети управління інвестиціями на підприємстві, а також запропоновано класифікувати

принципи управління інвестиціями за наступними взаємопов'язаними видами: інтегрованість, континуальність, гнучкість та універсальність.

Розроблено загальну модель управління інвестиціями в процесі здійснення підприємницької діяльності, яка базується на інвестиційному потенціалі (сукупності інвестиційних ресурсів) та інноваційній активності (забезпечує реалізацію інновацій, нових бізнес-ідей на підприємстві), шляхом застосування принципів, методів, функцій та визначенні мети і завдань, відображає процес реалізації інвестиційної стратегії (генерального плану) через проведення інвестиційної політики в конкретних аспектах управління інвестиціями (розробка інвестиційних проєктів, відбір та провадження інвестиційної програми, забезпечення інвестиційного портфелю тощо)

На наш погляд, в контексті наукової проблематики потребують подальшої активізації дослідження з приводу наступних питань:

удосконалення понятійно-категоріального апарату зазначеної тематики, насамперед це стосується співставлення та чіткого розмежування в українській науковій думці понять «інвестиції», «капітальні вкладення», «управління інвестиціями» та «управління інвестиційною діяльністю» тощо;

збільшити увагу проблемам застосування кластерних моделей (спираючись на світовий досвід) як важливого інструменту підвищення ефективності управління інвестиціями в процесі підприємницької діяльності.

Також подальшого дослідження потребує вивчення впливу зовнішніх (екзогенних) факторів на процес управління інвестиціями в межах підприємницької діяльності.

Наукове пізнання та осмислення процесу управління інвестиціями, як важливої складової підприємницької діяльності дає змогу обґрунтувати спрямованість, сутність та зміст інвестиційної та фінансової діяльності підприємства на сучасному етапі трансформації української економіки.

Список використаних джерел:

1. Шепиленко В.Ю. Інвестиційна складова діяльності підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Вип. 2(88). С.91-96
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991. № 1560-XII / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 14.11.2022)

3. Господарський кодекс України від 16.01.2003. № 436-IV/ Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 14.11.2022)
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010. № 2755-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 14.11.2022)
5. Keynes J. Mn. The General Theory of Employment, Interest and Mone. Kindle Edition : Digital Fire. 2022. 434 p.
6. Gitman L. J; Joehnk M. D. Fundamentos de inversiones. México: Pearson Educación. 2009.720 p.
7. McConnell C. R, Brue S.L. Economics: Principles, problems, and policies fourteenth edition. Irwin: McGraw-Hill. 1998. 849 p.
8. Дідур К.М. Сутність, класифікація й структура інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 9-10. С. 30-37
9. Шевченко Ю. А. Інвестиційна поведінка ТНК у глобальному турбулентному середовищі: дис. ... канд.екон.наук:08.00.02. Київ, 2020. 398 с.
10. Безп'ята І.В. Інвестиційне забезпечення аграрного сектора економіки : монографія. Миколаїв : МНАУ, 2016. 337 с.
11. Кацан А. М. Інвестування розвитку агропромислових підприємств: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Київ, 2019. 265 с.
12. Колесніков Г.О. Менеджерський словник : навчально-довідкове видання. Київ : ВД «Професіонал», 2007. 288 с.
13. Верланов Ю. Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 336 с.
14. Бланк И.А. Финансовый менеджмент : учебный курс. Киев: Эльга-Н, Ника-Центр, 2005. 656 с.
15. Fabozzi F. J. Investment management. Englewood Cliffs: Prentice-Hall International, Inc., 1995. 780 p.
16. Новикова І.В. Вартісно-орієнтоване управління інвестиційною діяльністю підприємства : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Суми, 2013. 219 с.
17. Войнаренко М.П., Єпіфанова І.Ю. Управління інвестиційною діяльністю промислових підприємств : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2011.188 с.
18. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент : учебный курс. Киев : Эльга-Н, Ника-Центр, 2001. 448 с.
19. Феєр О.В. Управління інвестиціями як складова інвестиційного механізму підприємства. *Економіка і суспільство*.2016. Вип. № 5. С. 256-259
21. Бестужева С. В., Козуб В. О. Формування та реалізація міжнародної інвестиційної стратегії підприємства: методичний аспект. *Економічний простір*. 2020. № 154. С. 16-20
24. Бушовська Л.Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємств. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. № 11. С.170-176
25. Грицай Т. Л. Інвестиційний проект як економічна категорія. *Фінанси, облік і аудит*. 2011. Вип. 18. С. 272-278.